

SXEDIO.GL1

18.9.1954: Η ΕΘΝΑΡΧΙΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΝΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΟΗΕ ΜΕ ΕΠΙΦΑΛΛΗ ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΔΕΡΒΗ ΚΑΙ ΣΑΒΒΑ ΛΟΙΖΙΔΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Από την εκδήλωση στη Φανερωμένη στις **22** Αυγούστου **1954** όπου ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ορκίστηκε ότι θα συνεχίσει τον αγώνα για την Ένωση (όρκος της Φανερωμένης) ιδιαίτερα ικανοποιημένη ήταν η Αριστερά γιατί της είχε δοθεί η ευκαιρία να μεάτσει σε εκδηλώσεις και κινητοποιήσει με τη Δεξιά, πράγμα που επιδίωκε με κάθε μέσο και τρόπο τα τελευταία χρόνια.

Για τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο όμως ήταν μια άλλη ευκαιρία για να δείξει μαζικότητα στις κινητοποιήσεις που οργάνωνε κι έτσι, όπως και άλλοτε, επέτρεψε τη συμμετοχή της Αριστεράς για άλλη μια φορά.

Το ΑΚΕΛ επαινώντας αυτή την εκδήλωση δημοσίευσε στις **29** Αυγούστου μια μακρά ανακοίνωση στην οποία αφού αναφερόταν στις κοινές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας κατά των αντιστασιακών Νόμων πρόσθεσε:

" Μπροστά στην απειλή να εφαρμοστούν οι καπιεστικοί αντιστασιακοί νόμοι, μπροστά στην επιταχτική και αδήριτη ανάγκη να καταδικαστεί η διακηρυχθείσα βρετανική πολιτική σχετικά με την Κύπρο, ο κυπριακός λαός παραμέρισε τις διαφορές του και κατέβηκε σύσσωμος στο στίβο της ειρηνικής μαζικής πάλης για τη ζωή και το μέλλον του. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ δεξιών και αριστερών αυτή τη στιγμή, διακηρύχθηκε από τις δεκάδες χιλιάδες όλων των στρωμάτων του λαού, Ο,τι υπάρχει είναι το υπέρτατο καθήκον της συναδέλφωσης και της πάλης για ό,τι ποθητό και πολύτιμο για ολόκληρο το λαό.

Θριάμβευσε και πάλιν ο λαός.

Και αν οι ανελεύθεροι νόμοι δεν έχουν

εφαρμοστεί τούτο οφείλεται πρώτα απ' όλα και πάνω απ' όλα στην παλλαϊκήν συσπείρωση και συναδέλφωση του κυπριακού λαού, στις εκδηλώσεις υποστήριξης και αλληλεγγύης του λαού της Ελλάδας, όπως και στην υποστήριξη του βρετανικού λαού, των φιλοκυπρίων Αγγλων εργατικών βουλευτών και μιας μεγάλης μερίδας του βρετανικού τύπου.

Η ενιαία, μαζική, ειρηνική αντιμετώπιση της κατάστασης από μέρους του λαού της Κύπρου, όπως και η κατακραυγή που ξεσηκώθηκε στην Ελλάδα και την Αγγλία, στάθηκε εμπόδιο ίσαμε σήμερα στην εφαρμογή των καταπιεστικών μέτρων.

Αυτή η πολύτιμη πείρα του κυπριακού λαού πρέπει ν' αποτελεί τον ρυθμιστικό παράγοντα κάθε μελλοντικής ειρηνικής εκδήλωσης και δράσης για τον καθένα που αγαπά τον τόπο του και είναι αφοσιωμένος στα ιδανικά της ειρήνης και της λευτεριάς. Αυτό είναι το βασικότερο και πολυτιμότερο συμπέρασμα και δίδαγμα που βγαίνει από την ίδια τη ζωή και η πείρα του λαού μας".

Το ΑΚΕΛ προχωρούσε όμως και αναφερόταν στις μελλοντικές εξελίξεις και ζητούσε μια καλύτερη θέση στις προσπάθειες για προώθηση του αγώνα και ιδιαίτερα στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ όπου θα συζητείτο η προσφυγή της Κύπρου και ζητούσε έμμεσα να περιληφθεί άνθρωπος της στη μελετούμενη αντιπροσωπεία:

"Πολλά διαβήματα, παρά πολλή διαφωτιστική δουλειά χρειάζεται να γίνει στο εξωτερικό για το ζήτημα μας. Χρειάζεται να σταλεί αντιπροσωπεία στον ΟΗΕ και όπου αλλού μπορεί να επιδιωχθεί υποστήριξη για την υπόθεση μας. Χρειάζεται οργανωμένη δουλειά και δράση τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Δύσκολος είναι ο αγώνας μας και αυταπάτες δεν επιτρέπεται να αφήσουμε να εμφιλοχωρήσουν. Ανάγκη να γίνει και άλλο βήμα προς τα εμπρός. Να επεξεργαστούμε όλοι μαζί ένα πρόγραμμα προοπτικής.

Ενωμένος ο λαός μπορεί να αντιμετωπίσει το ζήτημα αποτελεσματικά και να περάσει όλα τα εμπόδια που θα συναντήσει στο δρόμο του. Αυτό έδειξε η πολύ

πρόσφατη πείρα. Αυτό επιτάσσει το συμφέρον της υπόθεσής μας.

Το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζομένου Λαού χαιρετίζει και συγχαίρει τον κυπριακό λαό για τις επιτεύξεις του. Το ΑΚΕΛ σαλπίζει το σύνθημα της σταθεροποίησης, περιφρούρησης και επέχτασης της παλλαϊκής συσπείρωσης και συναδέλφωσης. Να παραμεριστεί κάθε διαφορά και να στηθεί το αδιαπέραστο τείχος της φιλίας της συμπνοιας της συναδέλφωσης που αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για την επιτυχία των ειρηνικών αγώνων του κυπριακού λαού.

Ψυχραιμία, ενιαία ειρηνικά, μαζικά με πρόγραμμα και προοπτική επαγρυπνώντας ενάντια σε κάθε μορφή πρόκλησης, με πλήρη συναίσθηση των ιστορικών ευθυνών μας, με απόλυτη πίστη και αισιοδοξία, με ψυχή και παλμό, ας αναπτύξουμε τη δράση μας για τη ζωή, την ειρήνη και το πανανθρώπινο αγαθό της λευτεριάς".

Ενώ όμως το ΑΚΕΛ είχε δώσει τη μαζικότητα του στη δέηση της Φανερωμένης, η Εθναρχία το αγνόησε στην επομένη της κίνηση: Την αποστολή αντιπροσωπείας στον ΟΗΕ.

Στις 11 το πρωί της 18ης Σεπτεμβρίου η Ιερά Σύνοδος συνεδρίασε και αποφάσισε όπως αποσταλεί αντιπροσωπεία στον ΟΗΕ της οποίας θα ηγείτο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Στην αντιπροσωπεία να μετέχουν επίσης ο Δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης και ο νομικός σύμβουλος της Εθναρχίας Σάββας Λοϊζίδης που βρισκόταν στην Αθήνα- όλοι άνθρωποι της Δεξιάς.

Αποφασίστηκε επίσης όπως στην αντιπροσωπεία, αν ήταν δυνατό, να μετέσχε ακόμα ένας Δήμαρχος. Βολιδοσκοπήθηκε ο δήμαρχος της Κερύνειας Χαρίλαος Δημητριάδης- κι' αυτός της Δεξιάς- αλλά αρνήθηκε επικαλούμενος λόγους υγείας.

Ετσι με την απόφαση αυτή ικανοποιείτο και η απόφαση της σύσκεψης των Δημάρχων της 11ης Αυγούστου, όπως το Μακάριο συνόδευε στην Αποστολή

του και ένας ή δύο Δήμαρχοι, με τη διαφορά όμως ότι τόσο ο Δέρβης που δέχθηκε να μεταβεί όσο και ο Δημητριάδης που αρνήθηκε ήταν και οι δυο σημαντικά στελέχη της Δεξιάς.

Η αναχώρηση του Μακαρίου που θα μετέβαινε σύμφωνα με το πρόγραμμα του στην Αθήνα και το Λονδίνο πριν καταλήξει στη Νέα Υόρκη, προγραμματίστηκε για τις **29 Σεπτεμβρίου 1954** γιατί η συζήτηση για εγγραφή του Κυπριακού θα γινόταν στις επόμενες λίγες μέρες και πριν ακόμα φθάσει εκεί ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Για την απόφαση της Εθναρχίας να μη περιλάβει στην αποστολή της εκπρόσωπο της Αριστεράς, το ΑΚΕΛ για πρώτη φορά δεν αντέδρασε όπως τις άλλες φορές. Δέχθηκε την αποστολή της αντιπροσωπείας ως ένα γεγονός και με μια μακρά ανακοίνωση του υπόβαλλε τις εισηγήσεις του για τον τρόπο ενεργείας της κι' αυτό προφανώς για να μη κόψει τις γέφυρες που είχαν αρχίσει να δημιουργούνται.

Ανέφερε το ΑΚΕΛ:

"Η υπόθεση της εθνικής αποκατάστασης του κυπριακού λαού διεκδικείται ως το τέλος, ίσαμε την πραγματοποίηση της, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα μιας ψηφοφορίας στον ΟΗΕ και σε καμμιά περίπτωση δεν διακυβεύεται από μια αρνητική απόφαση. Μ' αυτή την δήλωση του κ. Κύρου που αποτελεί απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης διακρίνουμε ολοκάθαρα τον κίνδυνο για απαράδεκτους συμβιβασμούς πράγμα που θα ζημιώσει εξαιρετικά και θα χαντακώσει την κυπριακή υπόθεση.

Εδώ πρέπει να υπογραμμίσουμε πως και η καθυστέρηση αποστολής μιας κυπριακής αντιπροσωπείας που θα εκφράζει το νέο πνεύμα που έχει επιδειχτεί μέσα στους τελευταίους αγώνες του κυπριακού λαού αποβαίνει ήδη προς ζημιά της υπόθεσης μας. Είναι αλήθεια πως πριν μια βδομάδα αναγγέλθηκε πως μια αντιπροσωπεία θ' αναχωρήσει σε λίγες μέρες. Είμαστε υποχρεωμένοι όμως να πούμε καθαρά πως η αντιπροσωπεία που επιβαλλόταν να πάει και μάλιστα πολύ πριν από την έναρξη των εργασιών

του ΟΗε είναι μια αντιπροσωπεία στην οποία να μετέχει έστω και ένας εκπρόσωπος της λαϊκής παράταξης πράγμα που θα εξέφραζε το πνεύμα της συνεργασίας και συναδέλφωσης του λαού που τόσο έχει ωφελήσει τον αγώνα μας μέσα στους τελευταίους δύο μήνες.

Τονίζουμε τούτο όχι από μικροφιλοδοξία ή κομματικούς υπολογισμούς, αλλά γιατί πιστεύουμε ακράδαντα πως εξυπηρετείται καλύτερα η υπόθεση του λαού. Επρεπε σ' αυτή την κρίσιμη για το ζήτημά μας στιγμή να εμφανιστούμε στο εξωτερικό ενωμένοι για να διακηρύξουμε όλοι μαζί πως ανεξάρτητα από ιδεολογικές ή άλλες διαφορές απατούμε την πλήρη εθνική μας αποκατάσταση. Και η τέτλια εμφάνιση μας θα ήταν η καλύτερη και πιο αποστομωτική απάντηση στην προπαγάνδα των ιμπεριαλιστών που θα επιδιώκει να διασπάσει και να εξασθενήσει τον αγώνα μας. Μια τέτοια αντιπροσωπεία θα είχε μεγαλύτερο κύρος και βαρύτητα γιατί δεν θα άφηνε ίχνος αμφιβολίας για τους πραγματικούς πόθους κι αισθήματα του κυπριακού λαού. Δεν έγινε όμως αυτό που έπρεπε να γίνει και που κατά τη γνώμη μας εξυπηρετεί καλύτερα την υπόθεση μας.

Εμείς παρόλο που λέμε καθαρά αυτό που πιστεύουμε ότι είναι το σωστό, ποτέ δεν αντιμετωπίζουμε τα πράγματα αρνητικά. Εστω και η αντιπροσωπεία που θα πάει εμείς λεμε πως έχει καθήκον να δράσει με βάση ένα πρόγραμμα που ν' ανταποκρίνεται στους σκοπούς και τις προσδοκίες ολόκληρου του λαού.

Συγκεκριμένα το πρόγραμμα βάσει του οποίου έχει απaráβατο καθήκον να δράσει η αντιπροσωπεία που πάει μ' επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο πρέπει να είναι τούτο:

α). Να τονίσει στην αντιπροσωπεία της ελληνικής κυβέρνησης ότι ο κυπριακός λαός απαιτεί όπως αυτή εγκαταλείψει τη διστακτικότητα, τους συμβιβασμούς και την απaráδεκτη δήλωση ότι θα δεχθεί οποιαδήποτε απόφαση του ΟΗε και να προχωρήσει με όλα τα ακαταμάχητα επιχειρήματα που

έχουμε να εκθέσει την κυπριακή υπόθεση μπροστά στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και να διεκδικήσει τη λύση του κυπριακού χωρίς όρους, χωρίς αναβολές, χωρίς βάσεις δι' οποιαδήποτε ξένη δύναμη. Η στρατηγική σπουδαιότητα της Κύπρου δεν αποτελεί καμμία δικαιολογία κατακράτησης της από τους βρετανούς αποικιστές όπως δεν θ' αποτελούσε δικαιολογία για οποιαδήποτε άλλη ξένη δύναμη, αν είχε την απαίτηση να πάρει τη βρετανική νήσο Γουάϊτ που βρίσκεται στη θάλασσα της Μάγχης "για στρατηγική και σπουδαιότητα". Η πλήρης αποστρατικοποίηση της Κύπρου είναι η μόνη και πιο ενδεδειγμένη λύση.

β). Η αντιπροσωπεία πρέπει να διαφωτίσει όσο το δυνατό περισσότερες αντιπροσωπείες του ΟΗΕ πάνω στο κυπριακό και τη δίκαιη απαίτηση του λαού της νήσου να ζήσει λεύτερος με βάση την αρχή της αυτοδιάθεσης. Εκεί και όπου θα προβάλλεται μπροστά στην αντιπροσωπεία ο παμπούλας του κομμουνισμού στην Κύπρο η καλύτερη και πιο αποστομωτική απάντηση είναι ότι όλος ο λαός ανεξάρτητα από ιδεολογικές ή άλλες διαφορές και πεποιθήσεις θέλει την εθνική του αποκατάσταση και είναι ολότελα εσωτερικό ζήτημα της Κύπρου και της Ελλάδας το καθεστωτικό ζήτημα, σε καμμία περίπτωση δεν πρέπει η αντιπροσωπεία να παρασυρθεί μακριά από τον κεντρικό στόχο ολόκληρου του κυπριακού λαού σε αντικομμουνιστικές δηλώσεις ή δηλώσεις που να τείνουν ν' αποδείξουν ότι ο κομμουνισμός δεν έχει καθόλου δύναμη στην Κύπρο, δεν είναι ζήτημα κομμουνισμού ή καπιταλισμού που αντιμετωπίζει σήμερα ο κυπριακός λαός, αλλά καθαρό ζήτημα αποικιακής υποδούλωσης ή εθνικής λευτεριάς, η γραμμή ν' αποταθούμε παντού και να θεωρήσουμε ευπρόσδεκτη την υποστήριξη οποιασδήποτε χώρας είναι η μόνη σωστή εθνική γραμμή. Θα είναι αχαριστία ελαυνόμενοι από ιδεολογικές αντιθέσεις με οποιαδήποτε χώρα να μας ξεφεύγουν οποιοδήποτε υπαινιγμοί με βάρος χωρών που ένθερμα μας υποστηρίζουν.

γ). Το τρίτο βασικό ζήτημα που πρέπει να προσεχτεί από την αντιπροσωπεία είναι το ζήτημα των

βάσεων. Ανεξάρτητα από ποια πολιτική ακολουθεί η ελληνική κυβέρνηση πάνω σε τούτο το ζήτημα, δεν επιτρέπεται σ' ένα λαό που είναι εθνικά υπόδουλος να λέει στους αποικιστές πως μπορούν να διατηρήσουν όσες βάσεις έχουν στον τόπο του. Είναι ασυμβίβαστο με την αρχή της αυτοδιάθεσης, την αρχή της εθνικής ανεξαρτησίας μιας χώρας και ζημιώνει εξαιρετικά την υπόθεση μας γιατί εκτός του ότι η διατήρηση τέτοιων βάσεων απ' οποιαδήποτε ξένη δύναμη σημαίνει συνέχεια της ξένης κατοχής δικαιολογημένα κάνει άλλες χώρες να δυσπιστούν για τη γνησιότητα του αγώνα μας.

Με βάση αυτά τα τρία βασικά σημεία η αντιπροσωπεία που πάει στον ΟΗΕ πρέπει να εργαστεί με πλήρη συναίσθηση των ευθυνών που φέρει έναντι του λαού μας. Εμείς δηλώνουμε απερίφραστα ότι θα χειροκροτήσουμε μάθε πραγματική εθνική ενέργεια της αντιπροσωπείας.

Το κέντρο όμως του αγώνα μας είναι αυτή τούτη η Κύπρος γιατί σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να επιτρέψουμε να εμφιλοχωρήσουν αυταπάτες, πως ο ΟΗΕ θα μας λύσει το ζήτημα. Ο ΟΗΕ είναι βέβαια βοηθητικός πράγοντας αλλά η λύση του κυπριακού θα εξαρτηθεί από τον αγώνα του λαού της Κύπρου και της Ελλάδας με την αλληλεγγύη και συμπαράσταση ολόκληρης της φιλελεύθερης φιλειρηνικής ανθρωπότητας.

Εδώ στην Κύπρο λοιπόν είναι που πρέπει να δούμε πως θα οργανώσουμε τις πιο μαζικές ειρηνικές κινητοποιήσεις και εκδηλώσεις του λαού, τόσο και την περίοδο που συζητείται το Κυπριακό στον ΟΗΕ όσο και μετά. Η συνεργασία και συναδέλφωση που έχει πραγματοποιηθεί πρέπει να προχωρησει, να αναπτυχθεί και να ολοκληρωθεί. Πιο πολύ να πυκνωθούν οι γραμμές του εθνικού μας μετώπου, με περισσότερο θάρρος και ενθουσιασμό να στηθεί ο αδιαπέραστο τείχος της εθνικής συνεργασίας και συναδέλφωσης με συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης.

Εφτασε ο καιρός που κάθε επιφύλαξη πρέπει να τεθεί στην παντα και η εθνική συνεργασία και

συναδέλφωση να προσλάβει συγκεκριμένη μορφή για το καλό του τόπου μας, για τη ζωή την ειρήνη και τη λευτεριά του λαού μας".